

Special Item **Lijfrentes**

Wat betreft de lijfrentes is er dit jaar geen nieuws op fiscaal vlak. De perikelen rond de vermogensrendementsheffing vormen nog wel een interessante bijkomstigheid. Sparen voor de oude dag via een lijfrente-oplossing was financieel veel aantrekkelijker dan zelf sparen in Box 3. Het voordeel in Box 1 blijft onveranderd, maar het nadeel van sparen in Box 3 is minder geworden, mogelijk met terugwerkende kracht tot 2017. De vraag is wat er in de toekomst gaat gebeuren om vermogen te belasten. De politiek is momenteel vooral druk doende met het nieuwe pensioenstelsel. Dit nieuwe stelsel heeft veel impact op werknemerspensioenregelingen (tweede pijler) die voor een groot deel uitgevoerd worden door pensioenfondsen, maar ook door pensioenverzekeraars en Premie Pensioen Instellingen (PPI's). Het idee is dat elke deelnemer een eigen pot krijgt. Onderdeel van de hele operatie is ook dat lijfrente en werknemerspensioen meer gelijk worden getrokken. De belangrijkste ontwikkeling van afgelopen jaar is dat de Europese Centrale Bank (ECB) de rente intussen weer boven de 0% heeft vastgesteld. Dat heeft het beeld van de rendementen op de verschillende typen producten sterk beïnvloed. We kijken dit jaar dan ook uitgebreid naar de gevolgen hiervan voor de hoogte van de direct ingaande lijfrentes (DILLEN). We maken dit jaar ook een vergelijking tussen banksparen en verzekeren, want de renteontwikkelingen hebben op de bankspaarproducten een duidelijk andere invloed dan op de verzekeringen gehad. In mei 2022 presenteerde MoneyView het Special Item Beleggingsrekeningen. Hierin werden het aanbod van beleggingsproducten en de ontwikkelingen die met beleggen te maken hebben, al uitgebreid besproken. We starten dit Special Item weer met de MoneyView ProductRating. In tegenstelling tot vorig jaar is er dit jaar weer een ProductRating voor Lijfrente Sparen (voorheen Koopsommen) op Voorwaarden gemaakt. Voor een rating op Prijs is het productaanbod vooralsnog te klein.

MoneyView ProductRating **Direct Ingaande Lijfrentes**

Voor de ProductRating Prijs zijn 13 Direct Ingaande Lijfrentes (DILLEN) onderzocht. Dit betreft vijf verzekeringsproducten en acht bankspaarproducten. Hierbij zijn 44 klantprofielen doorgerekend. Dat zijn er meer dan in de voorgaande jaren. Dit jaar is ook ingangleeftijd 67 meegenomen. De prijsanalyse is gebaseerd op de peildata 1, 8, 15 en 22 oktober en 1 november 2022. Door voortdurende rentewijzigingen volstaan we niet met één momentopname.

Ten behoeve van de ProductRating Voorwaarden zijn 14 producten op 27 kenmerken onderzocht. De Direct Ingaande Lijfrente van Onderlinge 's-Gravenhage is dit jaar ook opengesteld voor klanten die hun lijfrentekapitaal bij een andere aanbieder hebben opgebouwd. Om die reden is dit product toegevoegd aan het productaanbod in de database van MoneyView. De tarieven dienen echter nog door de aanbieder te worden aangeleverd. Het product van Onderlinge 's-Gravenhage is overigens een verzekeringsoplossing.

★★★★★ **PRODUCTRATING VOORWAARDEN**

• **Reaal** Zuivere Lijfrente

★★★★★ **PRODUCTRATING PRIJS**

• **Reaal** Zuivere Lijfrente

Het MPR-systeem voor de ProductRating 'Voorwaarden' omvat een puntensysteem, waarbij individuele productcriteria een score tussen 1 en 5 punten krijgen toegekend. De score 3 staat hierbij voor marktconform, de scores 4 en 5 voor meer dan marktconform en de scores 1 en 2 voor minder dan marktconform. Op deze 'basisscores' wordt vervolgens een geweging toegepast. Bij de vertaling van de MPR-scores naar de MoneyView ProductRating worden de aan elkaar gerelateerde productcriteria bij elkaar gevoegd tot samenhangende clusters. De individuele MPR-scores per cluster worden bij elkaar opgeteld, waarna er per cluster eveneens een geweging is toegekend. De aldus ontstane gewogen scores per cluster worden bij elkaar opgeteld waarna er een puntentotaal per product ontstaat. Voor een overzicht van de wegingsfactoren zie www.specialitem.nl

Heeft uw product een **5-sterren ProductRating**? Gefeliciteerd! Wilt u met het ProductRating-logo naar buiten treden? Neem **contact** op met MoneyView en vraag naar de voorwaarden.

© MoneyView Research B.V. 2022. Niets uit deze uitgave mag worden verspreid of veelevoudigd zonder schriftelijke toestemming vooraf van de uitgever.

Jaar in jaar uit was het verhaal min of meer hetzelfde: banksparen is financieel gunstiger dan verzekeren. De 'duurste' bancaire DIL is al sinds de introductie van het banksparen financieel gunstiger dan de 'goedkoopste' verzekerde DIL. Maar alles is anders tegenwoordig: de verzekeringen winnen het ineens van banksparen. Daar gaan we later in dit Special Item uitgebreid op in. De Zuivere Lijfrente van Reaal is gemiddeld de voordeligste verzekering. Merk hierbij op dat een verzekering bij vroegtijdig overlijden achteraf gezien een ongunstige keuze kan zijn geweest. De uitkering stopt na overlijden en de resterende waarde vervalt aan de verzekeraar.

Op voorwaarden scoort de Zuivere Lijfrente van Reaal net als vorig jaar weer vijf sterren. In het algemeen hebben de verzekeraars nog steeds meer mogelijkheden dan banksparaanbieders. Je kunt bij verzekeraars terecht voor overbruggingslijfrentes en je kunt tevens stijgende lijfrentes verzekeren. Ook is een zeer kortlopende uitkering mogelijk, mits de sterfttekans minimaal 1% bedraagt. Als je gebruik wilt maken van faciliteiten uit het pré Brede Herwaarderingsstijfperk (oud regime) kun je niet bij een bank terecht.

MoneyView ProductRating Lijfrente Sparen

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

• SNS Lijfrente Sparen

Voor een prijsvergelijking van Lijfrente Spaarproducten zijn onvoldoende producten op de markt. MoneyView vergelijkt voor de ProductRating altijd garantiekapitalen. Deze zijn alleen te bepalen voor producten die de mogelijkheid kennen om via een deposito te sparen en waarbij over de rente ook de depositeur wordt vergoed. Ook konden Koopsomverzekeringen worden meegenomen. Daarvan bestaat er nog maar één tegenwoordig.

Voor de ProductRating Lijfrente Sparen op Voorwaarden zijn 10 Producten onderzocht, waarvan één verzekeringsproduct en negen bankspaarproducten. De voornaamste verschillen tussen de producten zitten in de mogelijkheid om een deposito te kunnen openen. Sommige aanbieders hebben namelijk slechts een rekening met een variabele rente. Bij de producten van de Volksbank (BLG, Regio-bank en SNS) kan binnen het product, naast het sparen via een deposito, ook nog worden geswitcht naar beleggen (en weer terug).

MoneyView ProductRating Lijfrente Beleggen

Voor de ProductRating Prijs zijn 25 lijfrente-beleggingsproducten onderzocht. Het gaat om vijf verzekeringsproducten van twee aanbieders en 20 bankspaarproducten. Hierbij zijn 27 klantprofielen doorgerekend op peildatum 1 november 2022. Voor de ProductRating Voorwaarden zijn 22 producten onderzocht op 40 kenmerken.

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

• **Brand New Day** Pensioenrekening en ZFP Pensioenrekening
• **De Goudse** Goudse Beleggingslijfrenteverzekering

★★★★★ PRODUCTRATING PRIJS

• **Brand New Day** ZFP Pensioenrekening
• **BrightPensioen** BrightPensioen
• **Meesman** Meesman Indexbeleggen Pensioen

De Goudse Goudse Beleggingslijfrenteverzekering en de (ZFP) Pensioenrekening van Brand New Day behalen de hoogste score van vijf sterren op hun voorwaarden. Beide hebben in vergelijking tot de overige producten meer flexibiliteit in beleggingsmogelijkheden.

Bij de prijsvergelijking is voor alle producten gerekend met een bruto rendement van 6%, ongeacht het product. Er wordt belegd volgens een neutraal profiel of in een mixfonds. De in het verleden behaalde rendementen van het fonds of de vermogensbeheerder zijn dus geen onderdeel van de prijsanalyse. De prijs wordt bepaald middels het volledig doorrekenen van een profiel tot een eindkapitaal op pensioendatum. Hierin worden aan- en verkoopkosten, beheerkosten, administratiekosten, lopende kosten van beleggingsfondsen of -profielen en andere voorkomende kosten meegenomen. Bij verzekeringen worden ook de positieve of negatieve risicopremies meegenomen. Het verschil tussen het eindkapitaal op 6% netto rendement (dat is voor alle producten gelijk) en op 6% bruto (berekende eindkapitaal) is het kostenpercentage. Het kostenpercentage dat

voor beleggingsproducten in de praktijk wordt gecommuniceerd is: lopende kosten + beheerkosten. MoneyView bepaalt een kostenpercentage door het profiel volledig door te rekenen, zodat ook nominale kosten, een eenmalig bedrag bij aanvang, transactiegerelateerde kosten of zelfs een eventuele performance fee worden meegerekend.

Brand New Day behaalt net als vorige jaar vijf sterren op Prijs. BrightPensioen en Meesman zijn de nieuwkomers dit jaar. Een van de 'vaste' 5-sterrenwinnaars op Prijs van de afgelopen jaren was ZFP Pensioen, een label van a.s.r. Dit product wordt per 31 december 2022 echter van de markt gehaald, ook lopende rekeningen worden gestopt. Het is nu al niet meer mogelijk een rekening te openen bij ZFP Pensioen. In plaats daarvan komt a.s.r. met een eigen product. Dit zal lijken op de bestaande beleggingsrekening, die inmiddels al enige tijd wordt aangeboden. Het productaanbod voor lijfrenteoplossingen op basis van beleggen groeit. Zo is Pensioenbeleggen.nl, een initiatief van Index People, op de markt gekomen. Verder zijn de opbouwproducten van de Volksbank inmiddels ook op basis van beleggen te sluiten.

Trends & Ontwikkelingen Toegelicht

Renteontwikkeling

Op donderdag 27 oktober jongstleden verhoogde de Europese Centrale Bank (ECB) de rente met 0,75 procentpunt. Met de ECB-rente wordt in dit verband bedoeld: de rente waartegen commerciële banken geld bij de ECB kunnen stallen. Dit is de derde verhoging in korte tijd. De Europese toezichthouder heeft in juli en september van dit jaar ook al verhogingen doorgevoerd. De ingrepen zijn nodig om de hoge inflatie in toom te houden. Door de verhoging per 27 oktober komt de rente uit op 1,5%. Ter vergelijking: tot juni dit jaar was deze rente langdurig negatief. De toezichthouder hoopt dat de banken door de rentestijging de rentes voor hun klanten ook verhogen, bijvoorbeeld voor klanten met een spaarrekening. Aan de andere kant wordt geld lenen duurder. Dit moet ervoor zorgen dat huishoudens en bedrijven minder geld uitgeven. Met andere woorden, de vraag naar goederen en diensten wordt geremd en dat moet de stijging van de prijzen doen afnemen. De ECB heeft als taak om de inflatie in de eurozone stabiel op een waarde iets onder

de 2% te houden en de rente is daarvoor het instrument. Na jarenlange daling is nu een flinke trendbreuk te zien. De ECB overweegt later een vierde renteverhoging door te voeren. Hoe groot deze zal zijn, is nog niet duidelijk. Daarover beslist presidente Christine Lagarde later dit jaar.

De renteverhoging heeft gevolgen voor de producten van onder meer banken en verzekeraars. In het Special Item Hypotheken van vorige maand is al gemeld dat de hypotheekrentes zeer hard zijn gestegen. De gemiddelde 10-jaars NHG-rente is in een jaar tijd meer dan verviervoudigd. Het gemiddelde 10-jaars NHG-tarief bedroeg op 1 oktober jongstleden ruim 4,2%. In dit Special Item kijken we naar de spaarrentes en dan specifiek die voor lijfrenteproducten. We kijken naar de effecten op bancaire lijfrentes en op verzekerde lijfrentes en dan met name naar de verschillen in die effecten.

Renteontwikkeling op spaarproducten

Negatieve rentes op spaarrekeningen, tot op heden alleen voor spaarders met een groot spaarsaldo, was ongekend, maar we hebben er intussen al langere tijd mee te maken. We hebben er in de Special Items van 2020 en 2021 uitgebreid aandacht aan besteed. Tot en met vorig jaar waren bij bancaire lijfrenteproducten geen negatieve rentes van toepassing, maar het nulpunt kwam wel dichtbij. Dat gold voor zowel opbouwende als uitkerende producten. Uitkerende verzekeringsproducten

hadden echter wel te maken met een negatieve rente. Neem je daarbij in aanmerking dat er ook kosten worden verrekend in de polis, dan was de verzekering onmiskenbaar een dure oplossing. Aan dit beeld is echter in rap tempo een einde gekomen. Bij de uitkeringsproducten is de boel het afgelopen jaar daardoor flink door elkaar geschud. Verzekeringen reageren in een ander tempo op renteveranderingen dan bancaire producten.

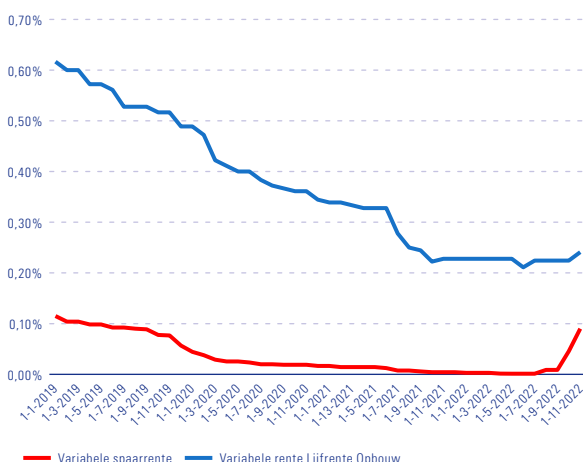
Sparen tegen variabele rente

Op een dagelijks opvraagbare spaarrekening bij een bank, maar ook op een lijfrentespaarrekening, wordt in beginsel een variabele rente vergoed. Een variabele rente wil zeggen dat de rente die je vergoed krijgt op je (lijfrente)spaarrekening elk moment kan veranderen. Je kunt dus niet berekenen hoeveel je op een zeker moment in de toekomst hebt opgebouwd. Een bank hoeft de spaarder geen toestemming te vragen voor een rentedaling (of rentestijging). Een rekening met variabele rente kan altijd kosteloos worden opgeheven. In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de gemiddelde variabele spaarrente te zien. Voor lijfrenteproducten is de variabele rentevergoeding altijd hoger geweest dan die voor een normale spaarrekening. De banken beginnen na de renteverhoging van de ECB zeer mondjesmaat de spaarrentes te verhogen. Lijfrentespaarproducten volgen nog nauwelijks. Bij twee producten is de variabele rente verhoogd. Bij drie producten is de variabele rente momenteel zelfs lager dan een half jaar geleden.

Sparen tegen een vaste rente

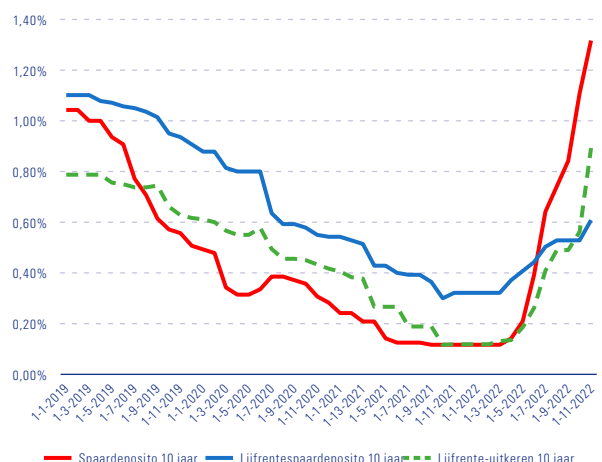
Bij Centraal Beheer, Knab, Nationale-Nederlanden en Volksbank kun je binnen de lijfrente-spaarrekening ook een deposito openen. Dan wordt gedurende een vooraf bepaalde termijn (looptijd) een vaste rente vergoed. Daarna geldt weer de dan geldende variabele rente, maar je kunt ook een nieuw deposito openen. Bij een deposito-spaarrekening moet echter bij voortijdige beëindiging wel rekening worden gehouden met een boete. Een uitkerende lijfrente heeft altijd een vaste rente. In de grafiek hieronder worden de rentes voor een deposito van 10 jaar vergeleken. Het is duidelijk te zien dat de rente op uitkeringsproducten harder is gestegen dan de rente bij opbouwrekeningen. Toch blijft de rentestijging op de lijfrenteproducten gemiddeld achter op Box 3 spaardeposito's. De gemiddelde rente op Box 3 spaardeposito's komt overigens nog hoger uit als de deposito's van spaarplatform Raisin worden meegenomen. Raisin biedt toegang tot spaardeposito's van buitenlandse banken.

VARIABLE RENTE LIJFRENTESPAREN T.O.V. DIRECT OPVRAAGBARE SPAARREKENING

Bron: MoneyView

GEMIDDELDE SPAARDEPOSITORENTE T.O.V. DEPOSITORENTES LIJFRENTE SPAREN

Bron: MoneyView

Vergelijking uitkeringsproducten op basis van banksparen en op basis van verzekeren

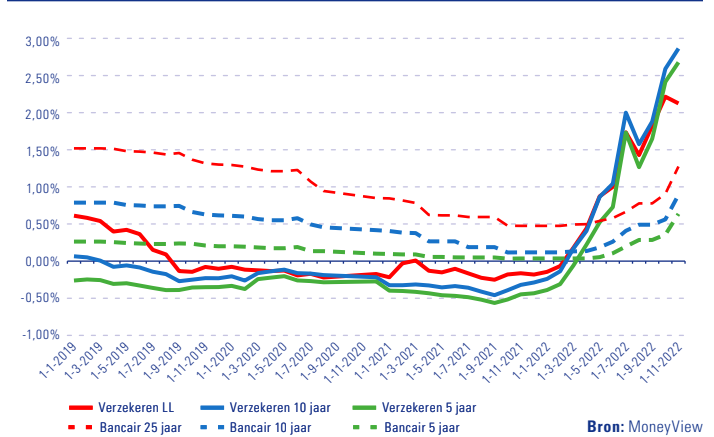
Zowel banken als verzekeraars bieden lijfrenteoplossingen met vaste uitkeringen. Een bankspaarlijfrenterekening loopt gedurende de uitkeringsperiode altijd helemaal leeg ten gunste van de rekeninghouder of de nabestaanden. Het geld gaat nooit naar de aanbieder. Je kunt stellen dat de uitkeringen zeker zijn. Een verzekering bevat een risico-element. Een verzekering moet, simpel gezegd, bij overlijden meer of minder dan de poliswaarde uitkeren aan de begunstigde(n). De verzekerde profiteert echter ook van het risico-element. Een verzekerde krijgt, naast rente, een soort overlevingsbonus (negatieve risicopremie). Dat verhoogt het rendement op de koopsom. Elke uitkering is afhankelijk van het in leven zijn van de verzekerde en/of de medeverzekerde. Omdat een verzekering een risico-element bevat, is een levenslange uitkering mogelijk. Dit is met een bancaire product onmogelijk.

In de afgelopen jaargangen van het Special Item Lijfrentes bleek uit getoonde voorbeelden dat de hoogste uitkering uit een verzekeringspolis altijd lager was dan de laagste uitkering uit een bankspaarrekening. Welke berekening je ook maakte, eerst kwamen de bankspaarproducten en dan op afstand de verzekeringen. Dit beeld is volledig veranderd. In 2021 was al het begin van een verandering zichtbaar. Het rendement bij overleven bij een verzekering op één leven kroop naar het rendement op banksparen toe. De toenadering was te verklaren door de verder gedaalde rente in 2021, vooral bij bankspaarproducten. Daardoor gingen de rendementen op banksparen en verzekeren elkaar overlappen. De renteontwikkelingen die in de grafiek hiernaast zijn weergegeven, zijn wat dat betreft veelzeggend. De rente die verzekeraars gemiddeld hanteren is hard gestegen. De bancaire rentes zijn beperkt gestegen.

Er wordt momenteel bij een aantal verzekeringsproducten een rente van 2,86% berekend bij sommige looptijden. De vraag is natuurlijk wat je daadwerkelijk van de verzekeraar krijgt voor je koopsom. Bij een verzekeraar is dat namelijk van meer factoren afhankelijk. We noemden al de overlevingsbonus. Aan de andere kant rekent de verzekeraar kosten, die juist weer verlagend werken op de uitkeringen. Dit is meestal een samenstelling van eerste kosten en doorlopende kosten. Verder kan er sprake zijn van allerlei op- en afslagen, risicofactoren en sturingsfactoren. De koopsom wordt verminderd met eerste kosten en de contante waarde van de doorlopende kosten. De dan resterende netto koopsom is dan gelijk aan de contante waarde van de verwachte uitkeringen. De vraag is of de rentestijging teniet wordt gedaan door de kosten. Het antwoord is duidelijk nee. Bij het doorrekenen van diverse profielen, blijken de verzekeraars een hogere uitkering te geven dan banken.

Om dit te illustreren nemen we een gemiddeld bankspaarproduct en een gemiddeld verzekeringsproduct per 1 november 2022. We gaan uit van een koopsom van € 75.000,- en een looptijd van 10 jaar voor een 67-jarige verzekerde. De gemiddelde bankspaarrente is 0,95%, de gemiddelde rente bij de verzekeraar is 2,86%. Een bancaire product keert gemiddeld ruim € 655,- per maand uit. Dat is eenvoudig uit te rekenen met een annuïteitenformule. De verzekering keert echter € 723,- uit bij een verzekering op één leven of € 702 bij een verzekering op twee levens met 70% overgang. Dat is respectievelijk 3,0% en 2,4% rendement. Let wel, bij overleven van de looptijd.

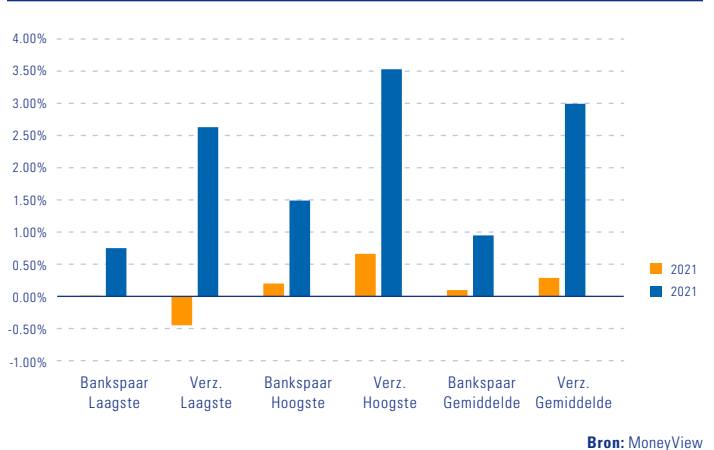
ONTWIKKELING GEMIDDELDE RENTE VOOR DIRECT INGAANDE UITKERINGEN VAN 2019 T/M 2022

De verzekerde profiteert van een ingerekende sterftekans van circa 10% die zich uit in negatieve risicopremies, lees verhoging van de uitkering. De verrekening van kosten of afslagen op de rente drukken het rendement. Vorig jaar bleek het rendement op een verzekering, los van de negatieve rente in het product, negatief te kunnen zijn. Dat betekent dat de gestorte koopsom groter is dan de som van de uitkeringen. Die situatie is nu ineens ver weg.

In de grafiek hieronder is een vergelijking gemaakt tussen 2021 en 2022 voor dezelfde lijfrente-uitkering als hierboven beschreven. Daar is de ontwikkeling van het afgelopen jaar uit af te lezen.

BANKSPAREN VS VERZEKEREN OP 1 LEVEN, RENDEMENTEN IN 2021 EN 2022 BIJ LOOPTIJD 10 JAAR, KOOPSOM € 75.000,-

Special Item Agenda

DECEMBER: **TWEEWIELERVERZEKERINGEN**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Tweewielerverzekeringen 2022

JANUARI: **OVERLIJDENSRSICOVERZEKERINGEN**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Overlijdensrisicoverzekeringen 2023